

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG-4101-16- 01/2011, P/11/135

Zielona Góra, dnia 01 marca 2012 r.

Pani
Gabriela Krzyżańska
Prezes Zarządu PKS Nowa Sól Sp. z o.o.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała PKS Nowa Sól Spółka z o.o. w Nowej Soli, zwany dalej „Spółką”, w ramach tematu *„Koszty pozaprodukcyjne w spółkach z udziałem Skarbu Państwa”*. Kontrolą objęto działalność Spółki w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 1 lutego 2012 r., na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuję Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Spółki w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które nie miały jednak zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

1. W okresie objętym kontrolą Spółka generowała straty na działalności podstawowej wynoszące 1.094,1 tys. zł za 2009 r., 850,6 tys. zł za 2010 r. i 255,2 tys. zł za I półrocze 2011 r. Skala prowadzonej działalności zmniejszała się. Przychody ze sprzedaży za pierwsze półrocze 2011 r. stanowiły 96,2% i 88,0% przychodów zrealizowanych za analogiczny okres roku 2010 i 2009. Wprawdzie za 2009 r. i pierwsze półrocze 2011 r. Spółka osiągnęła dodatni wynik finansowy (odpowiednio 68,1 i 1.291,5 tys. zł), jednak osiągnięty on został wskutek sprzedaży składników majątku trwałego odpowiednio - samochodów ciężarowych na kwotę 978,1 tys. zł oraz nieruchomości Spółki zlokalizowanej w Wolsztynie za 1.440 tys. zł. Uzyskiwanie przychodów z tytułu sprzedaży składników majątku gwarantowało utrzymanie płynności finansowej na bardzo wysokim poziomie. Wskaźniki płynności I, II, i III stopnia kształtowały się w granicach od 1,5 do 4,6, a zgromadzone

---

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

przez Spółkę środki pieniężne wg stanu na koniec lat 2009 i 2010 wyniosły odpowiednio 3.006,7 tys. zł oraz 3.373,0 tys. zł, stanowiąc około 36% aktywów Spółki.

Spółka nie angażowała wolnych środków w rozwijanie działalności, nie opracowała też zasad gospodarowania tymi środkami. Zdaniem NIK brak zasad gospodarowania znacznymi nadwyżkami środków pieniężnych prowadzić może zarówno do osiągania mniejszych przychodów finansowych, niż możliwe do osiągnięcia w danym momencie na rynku bankowym, ale również do ponoszenia nadmiernych bądź zbędnych kosztów. W toku kontroli ustalono bowiem, że w całym kontrolowanym okresie Spółka lokowała wolne środki w formie krótkoterminowych lokat bankowych, zakładając je tylko w dwóch bankach, w których posiadała rachunki bieżące. Jednocześnie, pomimo posiadania przez Spółkę wysokiego stanu środków pieniężnych, zaciągano kredyty bankowe na finansowanie bieżącej działalności², znacznie uszczuplając dochód realizowany z działalności finansowej, w szczególności za I półrocze 2011 r., kiedy koszty obsługi kredytu stanowiły 46,4% przychodów z tytułu odsetek od lokat.

Poziom niepokrytych strat bilansowych wzrósł z 2.170,2 tys. zł na dzień 1.01.2009 r. do 2.707,7 tys. zł na dzień 30.06.2011 r., stanowiąc 33,0% kapitału zakładowego. NIK krytycznie ocenia nieopracowanie przez Zarząd strategii działania na kolejne lata, pomimo występowania tak wysokiego poziomu niepokrytych strat, tym bardziej, że w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 27 października 2010 r.³, NIK wniosowała do Zarządu Spółki o opracowanie długoterminowego programu strategicznego Spółki, zawierającego działania zmierzające do osiągnięcia rentowności. Przytoczone przez Panią Prezes przyczyny nieopracowania strategii, tj. zmieniające się przepisy prawa dla branży transportowej, długotrwały proces prywatyzacyjny, wieloletnie oczekiwania na jasne stanowisko organów Państwa odnośnie polityki dotyczącej drogowego transportu publicznego, w ocenie NIK nie powinny stanowić uzasadnienia dla odstąpienia od opracowania wieloletniej strategii działania. Brak strategii działania, opartej na aktualnym stanie prawnym i rozeznaniu potrzeb rynku lokalnego, z jednoznacznie określonymi celami i działaniami zmierzającymi do ich realizacji, znacząco utrudnia przeprowadzenie efektywnej restrukturyzacji Spółki.

2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki miała decydujący wpływ na poziom ponoszonych kosztów pozaprodukcyjnych⁴, które wykazywały nominalny spadek wartości. Po wyłączeniu wynagrodzeń pracowników administracji oraz kosztów finansowych, pozostawały w tej grupie przede wszystkim koszty ekspertyz, badań i usług doradczych, szkoleń i konferencji oraz związane z działalnością zakładowych organizacji związkowych, do poniesienia których Spółka zobowiązana była obowiązującymi przepisami prawa. W latach 2009-2011 (I półrocze) nie ponoszono kosztów związanych z finansowaniem organizacji społecznych i fundacji oraz działalności sportowej, charytatywnej i kulturalnej, w tym również nie udzielano darowizn, o czym Prezes Zarządu informowała Radę Nadzorczą. Badanie wybranych kosztów pozaprodukcyjnych wykazało, iż zlecone

---

² Wysokość zaciągniętego kredytu wynosiła 600.000 zł w okresie od 1 stycznia do 31 maja 2009 r., następnie obniżona została do 500.000 zł od 10 czerwca 2009 r. do 9 czerwca 2011 r. Od 10.06.2011 r. wartość kredytu została obniżona do 450.000 zł.

³ Kontrola w ramach tematu „Restrukturyzacja i prywatyzacja przedsiębiorstw transportu autobusowego.

⁴ Rozumiane, jako suma kosztów zarządu i administracji, pozostałych kosztów operacyjnych oraz kosztów finansowych.

przez Spółkę badania, usługi doradcze oraz szkolenia były uzasadnione i związane z zasadniczym przedmiotem działalności Spółki.

3. Kontrola wykazała nieprawidłowości polegające na braku aktualizacji polityki rachunkowości celem dostosowania jej zapisów do zasad przyjętych w Spółce oraz obowiązujących przepisów, w tym wprowadzenia do stosowania nowego systemu komputerowego⁵ wraz z określeniem jego wersji i daty rozpoczęcia użytkowania oraz opisu systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym ksiąg rachunkowych. Obowiązek w tym zakresie spoczywał na Pani Prezes na podstawie przepisów art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶. Ponadto, badanie dowodów księgowych dokumentujących poniesienie wybranych pozycji kosztów pozaprodukcyjnych wykazało błędy w księgowaniach operacji gospodarczych, polegające na tym, że:

- w latach 2010 i 2011 koszty badania sprawozdań finansowych na łączną kwotę 12.300 zł nie zostały zaksięgowane jako usługi obce, stosownie do Zakładowego Planu Kont, tylko w pozycji „Koszty zarządu - Inne koszty”;
- koszty opłat za zezwolenie na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie instalacji, napraw oraz sprawdzania urządzeń rejestrujących w transporcie drogowym – tachografów samochodowych rozliczane w czasie, w 2010 r. na kwotę 3.125 zł, zamiast w kosztach wydziałowych, zaksięgowano w kosztach zarządu;
- opłaty przygotowawcze od udzielonych kredytów w wysokości 17.400 zł zostały zaksięgowane na koncie kosztów zespołu 5 – koszty w układzie kalkulacyjnym, zamiast na koncie kosztów finansowych zespołu 7 (konto 751-50 „koszty finansowe – pozostałe koszty finansowe”) zgodnie z komentarzem do planu kont.

4. NIK pozytywnie ocenia wypełnianie przez Spółkę obowiązków wobec organizacji związkowych, w tym poniesionych kosztów na rzecz zakładowych organizacji związkowych. W Spółce działało 6 organizacji związkowych⁷. Udział procentowy kosztów związanych z funkcjonowaniem w PKS związków zawodowych, w stosunku do kosztów ogółem, obniżył się z 0,02% w 2009 r. do 0,01% w 2010 r. i pierwszej połowie 2011 r. Spadek związany był m.in. z zaprzestaniem w I kwartale 2010 r. z korzystania przez organizacje z udostępnionych im pomieszczeń do wykonywania działalności związkowej. Każdej zainteresowanej organizacji związkowej Spółka, stosownie do art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych⁸, zwanej dalej *ustawą* o zz takie pomieszczenia udostępniała, ponosząc z tego tytułu koszt w łącznej wysokości 1.452 zł⁹. Zamiar umownego uregulowania, z początkiem 2010 r. zasad korzystania z pomieszczeń, w tym określenia zasad odpłatności, spowodował rezygnację przez związki zawodowe z użytkowanych pomieszczeń.

---

⁵ Spółka w dniu 2.01.2007 r. kupiła Zintegrowany system informatyczny System-1 w wersji Windows – SQL, a od 01.08.2007 r. program działa pod nazwą VERITUM.

⁶ Dz. U. z 2009 r. poz. 1223 ze zm.

⁷ Od 1 sierpnia 2010 r., wobec zakończenia działalności przez NSZZ „Solidarność”, 5 organizacji związkowych.

⁸ Dz. U. z 2001 r. poz. 854 ze zm.

⁹ Dotyczy roku 2009.

Spśród 6 funkcjonujących w Spółce związków zawodowych, tylko jeden systematycznie składał informacje o liczbie członków organizacji związkowej zatrudnionych w PKS, o której mowa w art. 25¹ ust. 2 *ustawy o zz*. Mimo informowania związków przez Spółkę o obowiązku przedkładania aktualnych informacji, pozostałe organizacje związkowe, takiej informacji w ogóle nie składały, bądź robiły to nieregularnie. Brak informacji o liczbie członków spowodował, że aż w 29 przypadkach (75%) spośród 40, wymiaru zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 *ustawy o zz*, dokonano nie znając aktualnej liczby członków organizacji związkowej zatrudnionych w Spółce, opierając się wyłącznie na liczbie członków, od których odprowadzana była składka członkowska.

W okresie objętym kontrolą, w 40 przypadkach członkowie zarządu organizacji związkowych korzystali za wynagrodzeniem ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy. Zwolnienia, zgodnie z brzmieniem art. 31 ust. 1 pkt 1 *ustawy o zz*, udzielano jednemu funkcjonariuszowi organizacji związkowej, w miesięcznym wymiarze godzin nieprzekraczającym liczby członków zatrudnionych w Spółce, poza jednym przypadkiem, w którym zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy udzielono jednocześnie dwóm członkom zarządu tej samej organizacji związkowej¹⁰, przekraczając o 17 godzin limit zwolnienia ze świadczenia pracy. Sposób naliczania wynagrodzenia z tytułu zwolnienia od pracy był zgodny z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego¹¹.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli oraz uwzględniając zadeklarowane w toku kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Opracowanie długoterminowej strategii działania prowadzącej od odzyskania rentowności działalności podstawowej z uwzględnieniem zasad bezpiecznego i efektywnego gospodarowania środkami pieniężnymi.
2. Zaktualizowanie zasad rachunkowości obowiązujących w Spółce, w tym m.in. zakładowego planu kont oraz ujmowanie w księgach rachunkowych operacji zgodnie z zasadami sformułowanymi w komentarzu do planu kont.
3. Przestrzeganie regulacji dotyczących udzielania członkom zarządu zakładowych organizacji związkowych zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

---

¹⁰ W dniach 17 i 18 września ze zwolnienia ze świadczenia pracy skorzystali przewodniczący i skarbnik Związku Zawodowego Kierowców; wypłacone wynagrodzenie za poszczególne dni zwolnienia skarbnikowi i przewodniczącemu wynosiło odpowiednio 210,08 zł i 204,48 zł.

¹¹ Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych oraz zakresu uprawnień przysługujących pracownikom w czasie urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy (Dz. z 1996 r., poz. 336).

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.

Otrzymują:

1. adresat
2. aa